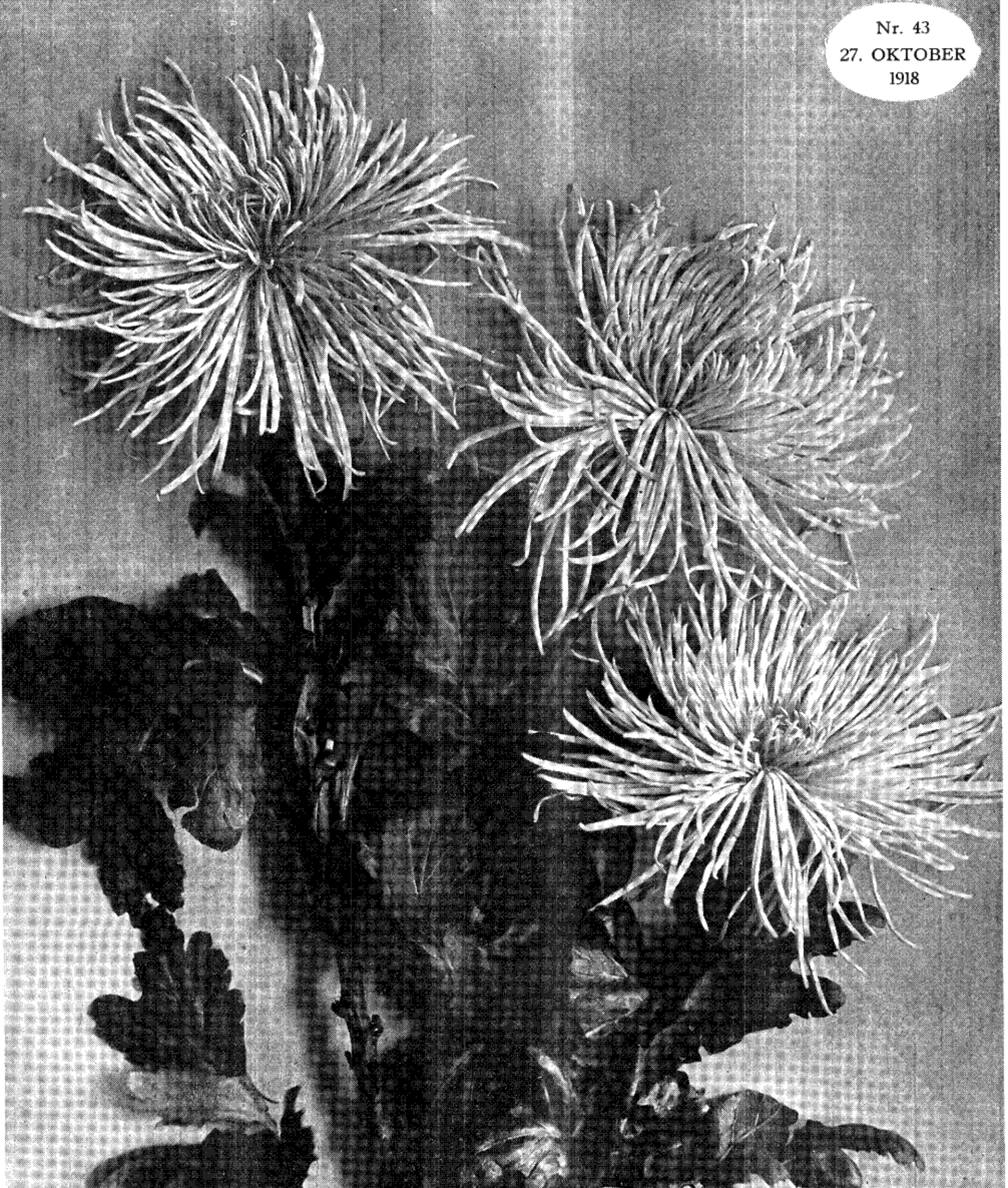


Nr. 43  
27. OKTOBER  
1918



# Illustreret Tidende

**Damernes Korset-Magasin**  
v. Fru **C. LOHSE**



**HUSK**  
at benytte det forbedrede (monsterbeskyttede) **Kraa-fjedrede SUNDHEDS Korset**, som er forsynet med ekstra Fjedrandlæg for at vanskeliggøre Fjedrenes Gennembrud.

**N. Hemmingsensg. 8**  
lige ved Amagerortov.  
Tlf. Byen 2920

**FINSEN INSTITUTETS KLINIK FOR INDRE SYGDOMME**  
ROSENVÆNGETS HOVEDVEJ 37 KØBENHAVN

modtager Patienter med Hjerte- og Nyrtesygdomme, rheumatiske Lidelser og Astma.

Prisen paa Enestue . . . . . 12 Kr. daglig  
— — Tosengstue . . . . . 7  
— — Fællestue . . . . . 5/2

Behandling iberegnet

Angaaende Indlæggelse bedes man henvende sig til Overlægen (Dr. med. V. RUBOW), som træffes paa Hotel Kongen af Danmark, Holmens Kanal 15, Kl. 1-2, Telefon Byen 4591, samt efter forudgaaende Aftale paa Kliniken i Rosenvænget Nl. 10-11, Telefon Øbro 1897 y. Prospekt sendes paa Forlangende.

**M. Mørks Skole og Hjem for Børn og unge Piger.**  
Forberedelsesskole, Mellemskole, Realklasse, Fortsættelsehold.  
Aarlig Betaling 9—1200 Kr. Marie Mørk, Hillerød.

**Holte Husholdningsskole**  
Statsanerkendt

5 Maaneders Vinter- og 6 Maaneders Sommerkursus begynder 9. Novbr. og 3. Maj.  
Tlf. 35 Holte  
Frk. Jutta Wiberg

*I Tuber og Æske* **Raaschous Skosværte ALADDIN** giver Fodtøjet en vidunderlig Glans

**H. C. Ørstedesvej 10.**  
Gul — Brun — Sort — Hvid (til Lak).

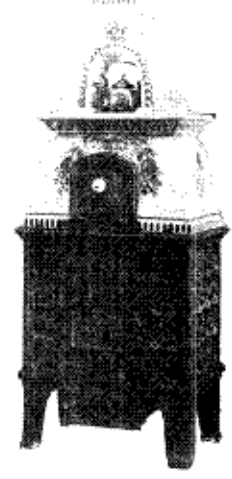
**BLOMSTERLØG**  
SENDES OVERALT — FRA SEPTEMBER TIL DECEMBER —  
FORHANDLERE OVERALT - PRISLISTE FRANCO  
**LÆS:** BRUG FOR KUNSTKERAMIK KRUKKER OG SKAAL FYLDT MED BLOMSTERLØG SOM FORBEREJNING VED ALLE LEJLIGHEDER SKRIV STRAKS EFTER PRISLISTE

**M. JØRGENSEN** FRØHANDEL OG PLANTESKOLE  
GREJSDALEN VEJLE

**DANSK KUNSTHANDEL**

Telf. 4715. Nikolaj Plads. Telf. 4715.  
(Vingårdsstræde 21).

**Københavns Fajanceovne**  
komponeret af Hr. Chr. Joachim.



udført af  
**Københavns Fajancefabrik**  
Smallegade 45. Udsalg: Nygade 4.  
og  
**A/s L. Lange & Co. Jernstøberi**  
Svendborg.

**Mødested for Ejendomshandel.**

**AARHUS**  
**LANDMANDSKONTOR**  
KØB OG SALG  
AF LILJER, LINDENJENDOMME, KØBSTADS, FALDOMME OG INDUSTRIELLE BYGNINGER  
OVERALT I DANMARK  
TELEFON 366  
Sanderågade 51.

*Brug altid*



**Vibe-Hastrups Sko-Creme**

**Dame-Frisør.**  
M. & O. Lotzfeldt, Amagerortov 10.  
Atelier for Haarfarvning.  
Tlf. B. 3601.

**KAMMA MENDEL**  
Smukkeste nye Danse, Tripplestep, mazurka moderne, Foraarsvals, Flirtation, Børnehold. Plastikhold. Enet. Knabrostræde 28.  
Tlf. Byen 7646.

Læge E. Dujardin, Amagerortov 31  
**Kosmetisk Klinik**  
Træff. Tirsd. og Fred. 4 1/2-6. Tlf. Byen 51  
priv. Tlf. Godth. 471 y.  
Spec. Paraffinbehandling for Ansigtseft.

Braknæse, Næse- og Mundskevhed, hule Kinder, vansirende Ar og Hynker o. l. Lidelser.  
Behandling i Hjemmet efter Aftale.

**Malerier**  
af fremragende Kunstnere.  
**William Olsens Kunstsalon.**  
St. Kongensgade 45.

1 "Ugeskrift for Læger" for 28.  
Novbr. 1912 skriver Dr. W. T. om  
**ALBYL**

"Under disse Forsøg kom jeg ogsaa til at anvende det danske Produkt Albyl. —  
"Det taales langt lettere end Acetylsalicylsyren. Jeg har kunnet tage det paa tom Ventrikel uden Soda-vand og har ikke faaet Kardialgi.  
"Dets smertestillende Virkning var fuldt ud tilfredsstillende, og man har en vis Garanti for dets konstante Virkning deri, at den Acetylsalicylsyre, der anvendes til dets Fremstilling, netop er et af de Produkter, for hvis Paalidelighed jeg har Erfaring.

**Østerbro's** Lærestalt & Handelshøjskole

Østerbrogade 54 D st. Tlf. B. 3009.  
Studentereksamen (3 Retn.)  
Præliminæreksamen.  
Realeksamen.  
Handels- og Kontorfag  
Sprog, Korrespondance.

**1. Kl. Landbrugsmaskiner.**  
Højeste Anerkendelse i Ind- og Udlandet. Guldmøntlige Værdensudstillinger Paris 1900, Grand Prix Verdensudstillingen Bryssel 1910.  
Illustreret Katalog med Beretning om Maskinprøverne i Paris og Brüssel.

**Medicinske Bade**  
Vandkure, Bade, Massage, Lysbade, Gylfebade.

**Badeanstalten „Kjøbenhavn“.**

Frederiksbørg stenogr. Bureau.  
Handelsgymnasium,  
Sprogkonservatorium og Skriveinstitut.  
Tlf. 4234 Bülowsvej 10  
Program faas i Frbg. Tef. Kiosker samt paa Skolen. — Oprettet 1908.

**HARNS TEE & RESTAURANT**  
og Restaurant  
Byens eneste Blomsterterrasse.  
Telefon 744.  
Serverer daglig:  
Diners — Soupers — à la Carte.

Udsøgte Frokostretter.  
Moderate Priser.  
Concert 4—5 1/2 • Aften-Concert 8 1/2—11  
**William Nielsen, Indehaver.**



## OVERLÆGE AGNER HELWEG

I en Alder af knapt 60 Aar er Overlæge Agner Helweg ved Oringe Sindssygehospital den 12. Oktober afgaaet ved Døden, og de danske Sindssygelæger har derved mistet en af sine mest tiltalende Repræsentanter.

Det er et meget arbejdsomt Liv, der hermed har faaet sin Afslutning og et Liv, der i ualmindelig Grad er levet for andre.

Overlæge Helweg blev født den 10. Dec. 1858 i Haderslev som Søn af den bekendte Stiftsprovst H. F. Helweg. Han blev Student fra Odense i 1877 og tog sin Embedseksamen i 1884. Ret hurtigt efter denne vakttes hans Interesse for Sindssygdommen. Efter at have været Kandidat paa Oringe udnævntes han i 1888 til Reservelæge ved det dengang lige opførte Sindssygehospital ved Middelfart. Her falder hans Hovedvirksomhed først i 20 Aar under og i frugtbart Samarbejde med Overlæge Lange og fra 1908, efter Langes Død, selv som Overlæge. Fra 1914 til sin Død virkede han endelig som Overlæge ved Oringe.

Overlæge Helwegs Betydning som Sindssygelæge ligger først og fremmest i, hvad han var for de Mennesker, han i sin Virksomhed kom i Berøring med. Med en solid Viden og en altid vaagen Interesse for sit Fag forbandt han værdifulde, personlige Egenskaber, der i særlig Grad gjorde ham skikket til Gerningen som Læge for Sindssyge, mild og forstaaende, nænsom og fintfølende, taalmodig, samvittighedsfuld og redelig i Stort som i Smaat, som han altid var. Intet Under, at han derfor Livet igennem erhvervede sig mange Venner, baade imellem sine Patienter og imellem disses Paarørende, for hvem han tit var en hjælpsom

Raadgiver, og indenfor Kresen af sine Medarbejdere og Underordnede, der altid med Tillid saa op til hans besindige Afgørelser, og for hvem han ved sit Eksempel var en Spore til ogsaa at yde deres bedste i den fælles Sags Tjeneste. Hans udprægede Ordenssans og praktiske Indsigt bidrog yderligere til at gøre ham til den dygtige Hospitalsleder, han var.

Sin særlige Interesse indenfor Sindssygdommene fandt Overlæge Helweg i Behandlingen af og Omsorgen for de Sindssyge og han har derigennem paa flere Maader faaet Betydning for Sindssygevesenets Udvikling her i Landet. Han maa saaledes for det første herhjemme betegnes som Banebryderen for den Form for Behandling af Sindssyge, der gaar under Navnet Familiepleje, og som gaar ud paa at skabe de Patienter, der egner sig dertil, saa frie og samtidig saa hjemlige Kaar som muligt ved at anbringe dem i Pleje hos private Familier i Omegnen af og under stadig Kontrol fra det Sindssygehospital, hvor de er indlagt; paa en Studierejse i 1904 til Tyskland, Belgien og England havde Helweg sat sig grundigt ind i den Maade, hvorpaa denne Behandling praktiseredes i Udlandet og havde nedlagt sine Erfaringer i en Bog, han efter Hjemkomsten



Overlæge Agner Helweg.

Knud Larsen px.

udgav; selv paabegyndte han allerede før Overlæge Langes Død i Omegnen af Middelfart Udførelsen i Praksis af denne Behandlingsmaade.

I 1902 havde han paa en Rejse i Tyskland og Schweiz studeret Landbrugskoloni for Sindssyge, som han derefter slog til Lyd for herhjemme, uden at hans Arbejde her dog foreløbig er kommet til at bære Frugt. Endelig fortjener

Overlæge Helwegs Navn at mindes paa Grund af de Bestræbelser, han har gjort sig for at højne Plejepersonalets Stilling og derigennem skabe Hospitalerne en paalidelig Medhjælp ved Pasningen af de Syge. Den systematiske Undervisning af Plejepersonalet, der allerede paabegyndtes paa Middelfart Sindssygehospital i Overlæge Langes Tid, og som senere blev forbundet med Indførelsen af en Plejer- og Plejerskeeksamen, skyldtes saaledes daværende Reservelæge Helwegs Initiativ.

Af ydre Tegn paa Anerkendelse, Helweg har modtaget, kan nævnes, at han d. 14. Juni 1913 udnævntes til R. af D. og at en Kres af Læger og tidligere Patienter ved hans Afgang som Overlæge fra Middelfart Sindssygehospital skænkede hans Portræt, malet af Knud Larsen (hvoraf en Gengivelse ledsager disse Linjer) til Ophængning paa dette Hospital, hvor det nu, ved Siden af Overlæge Langes, pryder Opgangen til Festsalen. Endelig var Helweg Medlem af Kommissionen til Ordning af Københavns Sindssygevesen.

Overlæge Helweg, der udenfor sit Fag havde mange literære og kunstneriske Interesser, førte sammen med sin Hustru, f. Brandt, der overlever ham, i mange Aar et hyggeligt og gæstfrit Hjem, hvor deres Venner og Hospitalets Funktionærer samlede.

A. Thune Jacobsen.

## DET SLESVIGSKE SPØRGSMAAL

Den sonderjyske Sag har, som det fremsattes i sidste Nummer af dette Blad, kaldt en hel Række andre Spørgsmaal frem, til hvis Diskussion Tiden endnu ikke er inde. Det selvfølgelig Forhold, at den danske Nation saavel som andre Nationer skal samles indenfor eget Statsomraade, vil finde sin Afgørelse ved den Conference, der fastsætter Betingelsen for Verdensfreden. Hverken før eller andetsteds. Det tilkommer vore Landsmænd sønden for Kongeaanen at udtale deres Ønsker, vi har for Tiden kun at sige, at vore Arme er aabne, og vore Hjerter banker i Genforeningens Haab.

Men med den bitre Erfaring, som Landet under en Parti-regering har høstet i nationale Spørgsmaal, det under Haanden fuldbyrdede Salg af Dansk-Vestindien, Løsningen af ethvert reelt Baand med Island, dansk Sprogs begyndende Udryddelse paa Færøerne, maa den Anskuelse blive den herskende i Folket, at hvis ikke det dyrebareste Spørgsmaal af alle, Befrielsen af vore Landsmænd for det brutale tyske Aag — for saadant har det alle Dage været siden 1864 — skal forfuskes ved dulgte Underhaandsaftaler, maa Landet have en Regering, der er Udtryk for alle Grupper i vort Folk. De sidste Dages utrygge Stemning har tilfulde godtgjort dette.

At Norge og Sverige vil tale vor Sag er os en stor Tilfredsstillelse. Vi nærer det Haab, at Freden bliver en saadan, at Sagen taler for sig selv. Men i ethvert Forhold, der vedrører den, maa de, der taler paa Danmarks Vegne, vise et fuldyldigt Udtryk for *hele det danske Folk*. Dette kommer vi ikke udenom ved nogensomhelst politisk Manøvre. Det er godt at blive sig dette bevidst i rette Tid. Thi der kan ogsaa være Øjeblikke, hvor Tilbud skal afslaaes.

T.

Højtærede Hr. Redaktør.

Tillad mig følgende Bemærkninger om Deres i sidste Nr. af Ill. Tid. meddelte, i mange Aar i alle Barnehistoriebøger gentagne Anekdoter om *Cambronnes* Ord ved *Waterloo*.

I Aarene 1815 til 1840 havde en ung dansk Artilleriofficer (hans Navn var A. F. Tscherning) megen Omgang med franske Officerer.

I en Samtale med en af disse angaaende *Waterloo* berørte Danskeren *Cambronnes* storslaaede Ord ved hin Lejlighed. Den franske Kammerat svarede leende: Det passer ikke, jeg har selv hørt *Cambronne* sige, at saadant Vaas kunde han umuligt have fundet paa. Da han fik Opfordring til at aedlægge Vaabnene paa et Tidspunkt, hvor det for at dække Retræten endnu var hans Pligt at gøre Modstand, svarede han med det meget kraftige Ord: »*Merde!*» —

Saaledes, Hr. Redaktør, har jeg Historien om *Cambronne* ved *Waterloo* af den nævnte danske Officer, som fandt det meget sandsynligt, at en tapper Officer under slige Vilkaar svarer saaledes. Det vilde heller ikke være en Ros for *Cambronne*, om han havde svaret hine højtidelige Ord og ladet sine Gardister slaa ihjel, *medens han selv lod sig fange*.

At han svarer »I Skidthase« eller hvorledes De nu vil give »*Merde*«, den Gang han endnu tror at kunne holde ud og først giver op, da han og hans Folk har gjort deres Pligt, det er, hvad der sømmer sig for en tapper Soldat paa en udsat Post.

Svaret »*Merde*« er da opsaa accepteret af *Victor Hugo*, og det er paa en vis Maade knæsat af den franske offentlige Mening, idet et af Udtrykkene i fransk Argot for Ordet »*Merde*« er — »*Cambronne*«.

Deres ærbødige

E. A. Tscherning.

21. —10.—18.



## Sonderjylland.

Vær tro mod Pligtens hellige Bud,  
vær tavs i ukuelig Mod!

—  
Og Sonderjyden ofred' sit Liv  
for en Sag, han aldrig forstod.

Dog dette forstod han, at Pligtens Vej  
var tung, men at Rettens Krav  
maatte høres af dem, hvis Bud han lod,  
naar Vejen gik over hans Grav.

Se Tusinder Gravlørs peger mod Sky,  
og en Bøn til Gud vælger frem:  
„Di faar ikke Fred i vor fattige Grav  
uden Frihed for Born og Hjem!

I Tillid til vor retfærdige Sag  
har vi baaret fædrenes Lod:  
To Slægters tunge, fortvivlede Kamp  
mod Magtens borende Brød!

To Slægters Kamp for at værne vort Sprog  
mod Undergangen og Død!  
Hør os, vi beder i Dødens favn,  
som i Livet vi bad for vort Brød!

Lad Tysklands Folk, dets Broderaand,  
lutres i Modgangens Dage!  
Gør godt, hvad andre svarligt forbrød,  
giv Sonderjylland tilbage!”

Carl O. Christensen.



# LITERATUR - BETRAGTNINGER

Thit Jensen: *KÆRLIGHEDENS KAABE*. Gyldendal.

Man kan ikke andet end beundre den Sikkerhed, hvormed Fru Thit Jensen har placeret sig indenfor sin Tids og sit Samfunds Ramme. For nogle Aar siden var hun der ikke; nu kan man ikke tænke sig, at hun ikke skulde være der. Saadant er en Gave. Det er ligesom med Storm-Petersen.

Det er ikke i Kraft af en sjælden og glimrende Overlegenhed, at hun indtager sin Plads midt i Tidens Fysiognomi; Thit Jensen er ikke sine Omgivelser Spor af overlegen, tværtimod. Hun er ved somme Lejligheder saa dum, som kun et Kvindfolk kan være det. Men det klæder hende, for hun er saa ivrig, saa optaget, hun aser og virker; hun ligner en Danselærerinde, som farer rundt og haler i de modstræbende og genstridige, og min Salighed om hun ikke i Kraft af sine Anstrengelser faar sat Liv i Stenstøtterne, saa de begynder at dreje sig rundt. Paa denne Maade er Thit Jensen blevet en af Landets Forgrundfigurer. Men samtidig er hun som Forfatterinde i Besiddelse af et virkeligt Talent, hun frembringer Bøger, der betyder noget, skønt de tynges af store og aabenbare Ufuldkommenheder.

»Kærlighedens Kaabe« er en Roman om Tuberkulose. Det er ikke første Gang, at denne uhyggelige Sygdom optræder i Literaturen. I Slutningen af det nittende Aarhundrede var det mer end almindeligt, at Helten eller Heltinden i Romanerne, naar man nærmede sig Bogens sidste Tredjedel, blev overfaldet af en let, men haardnakket og vedvarende Hoste; saa vidste man Besked! Der var ingen Naade for Vedkommende; han eller hun maatte af med Livet.

I Thit Jensens Bog drejer alt sig om Sygdommen og Patientten. Gennem Optegnelserne i en fingeret Dagbog (der ikke er bedre fingeret end utalte andre Dagbøger i Literaturen) følger vi gennem otte-ni Aar Sygdommens gradvise Udvikling og forskellige Faser, indtil Dødens Udfrielse. Gid Forfatterinden havde nøjedes med at lade dette være Emnet; men ulykkeligvis har hun endnu villet tilføje nogle Betragtninger over Religionen og Sjælens Udødelighed. Hun har derfor først ladet den døende nedskrive en Række Strøtanker over kristelige Emner, hvori hun faar Lejlighed til at kritisere Kristendommens Lære. Det havde været glædeligt, om Thit Jensen paa Forhaand havde begrebet, at noget nyt og selvstændigt var hun ude af Stand til at yde paa dette i Sandhed gennemforskede Omraade, og derfor havde forskaanet os for sine Overvejelser, der er af samme Kvalitet som en sekstenaars Skoledrengs Betragtninger over de bibelske Paradokser. Dertil føjer Fruen endnu i sin Skildring af den unge Georgs Dødsleje den fra Ibsens Gengangere berømte *Haandsrækning*; det er her en kærlig Søster, der giver Broderen en Dosis Morfin for at hjælpe ham afsted; atter et Problem, som Thit Jensen gerne kunde have holdt Fingrene fra. Endelig lader hun den heden-gangne Georg fra Aandevederen vende tilbage til den Søster, der lempede ham ud af Jordelivet, for at berolige hendes Samvittighed. Ogsaa Problemet om de afdøde Anders mulige Evne til at virke paa den Materie, hvori vi lever, havde det for Kunstens Skyld været bedst, om Fruen havde holdt ude af sin Skildring; men det er nu engang saaledes, at Thit Jensens Fingre ligefrem kløer efter at komme i Lag med saa meget som muligt af den Slags; hun sprutter af Ivrighed, og om ædelt Maadehold har hun i Sandhed ikke Begreb.

Imidlertid: »Kærlighedens Kaabe« er en Bog, som virkelig betyder noget; ser man bort fra det altfor Thit-Jensen'ske

deri, saa er den bygget op over et reelt Stof af en virkelig Forfatterevne.

Det virkelige Stof i Bogen har Fruen hentet fra sin nærmeste Slægts Kreds. I sin Aarvog 1916 omtalte Broderen, Johannes V. Jensen, sin afdøde Broder Deus fra Himmerland; foruden denne er endnu en Broder bleven bortreven af den frygtelige Sygdom; og den har overhovedet hærgnet med Voldsomhed i de paagældende Limfjordsegne.

Jeg fremdrager, hvad man kan vide om Bogens ydre Foranledning, fordi man ved at gøre sig rede for det Stof, hvormed Thit Jensen arbejder i denne Bog, faar et udmærket Indtryk af, hvor megen ægte Digtensans hun ejer. Hendes rige kvindelige Forstaaelse af Emnet fører hende til at udfolde det ad modsatte Veje; dels lever hun sig ind i den Syges egne Forhold, dels skaber hun en Omverden omkring ham, til hvilken han kan forholde sig, saa at hans rædselsfulde Skæbne bliver os forstaaelig.

For den Syges Vedkommende skildres først selve Tuberkulosens Udslag og dens Fremfærd mod sit Offer; det er gjort med en uhyggelig Tydelighed og Sikkerhed; det er, som en Russer kunde have skrevet det. Men videre har Thit Jensen gjort sig det til Opgave at skildre den Fordømmelse til Uvirk-somhed, som for et ungt Menneske er en endnu haardere Hjem-søgelse end selve Sygdommen; der er i Billedet af denne uhjælpelige Goldhéd, af de fortvivlede Forsøg paa at holde sig i Forbindelse med Menneskenes Virke, en sjælden og indtrængende Forstaaelse af den Syges Sjæleliv.

Om den syge Georg som Midtpunkt har Thit Jensen villet danne Billedet af en livskraftig og daadlysten Slægt, et Billede, der skulde virke som Modsætning og fremhæve Midt-figurens hjælpeløse Nød; endvidere har hun tildelt den syge Georg en livsmodig Kæreste, der flyer fra ham til Verdens Ende og bestandig under sin Flugt holder sin Tro mod den Elskede vedlige i Kraft af sine kvindelige Instinkter.

Dette Anlæg af den Dødsdømtes Omgivelser er ubetinget rigtigt tænkt og kunde, udført efter sin Hensigt, have bidraget til at gøre Bogen til et virkeligt Kunstværk. Men denne Del af Arbejdet er kun glimtvis lykkedes; kun i enkelte Optrin faar vi en virkelig Fornemmelse af denne livssunde og modige Slægt; ogsaa i Fremstillingen af den verdensomflakkende Kæreste har vi langt mere Indtrykket af en planrigtig Konstruktion end af et Stykke virkeligt Egenliv.

Bogen er med andre Ord ikke dybt og ud i alle sine Udkanter levet og gennemlevet af Forfatterinden; Fremstillingen er ikke af den *taalmødige* Kunstnerinde ført frem til fuld Modenhed. Det er Skade, at Thit Jensen ikke har tvunget sig til Selv-beherskelse denne Gang. Der er i hendes Sind en saadan Følsomhed og en saadan Billedevne, at hun kunde skabe det virkeligt fuldbaarne og lodige. Gid hun dog ikke havde revet sit Værk saa hurtigt ud af Ovn. —

En filologisk Bemærkning. Hjortø gjorde i sine sproglige Studier opmærksom paa, at det var særligt Kvindesprog at udelade en bestemt Artikel efter trykløst Verbum (»sætte Haar« f. Eks.). Prof. Sandfeld-Jensen har ment, at Mænd brugte Formen ligesaa hyppigt. Hjortø har dog sikkert Ret i, at den navnlig hører hjemme i Kvindetale. I »Kærlighedens Kaabe« S. 8 staar: »Hendes Ansigt saa ud, som om hun hang paa Kors og bad Gud gøre en Ende paa hendes Nød.« Saaledes vilde ingen Mand skrive.

Hans Brix.



# EN TEATERBEGIVENHED I PROVINSEN

OVER EVNE I. PAA AARHUS TEATER



DET KGL. TEATER  
UNDER LOVEN  
FOLKETEATERET  
HAUSSE

VED man, i hvilken Grad en Provinsscene maa kæmpe for at forene de tvende Begreber: Kunst og Kasseoverskud, da forstaar og skatter man først tilfulde den Dristighed og Tro, som faar en Teaterledelse til at give sig i Kast med en saa betydelig Opgave. For at *vove* slikt kræves meget. For at *vinde* — endnu mere. Men Aarhus Teater vandt.

Det blev i første Række en Sejr for Hr. *Aage Garde*. Thi han sejrede ikke alene som Direktør, men som Instruktør og Skuespiller.

Hans Udførelse af Pastor Sang var overraskende Kunst. Rollen har i rigt Maal Momenter, der synes skabt til at friste Hr. Gardes mindre heldige Egenskaber: den deklamatoriske Trang, den noget blodløse Spillemaade. Men intet af dette kom til

Orde. Uden

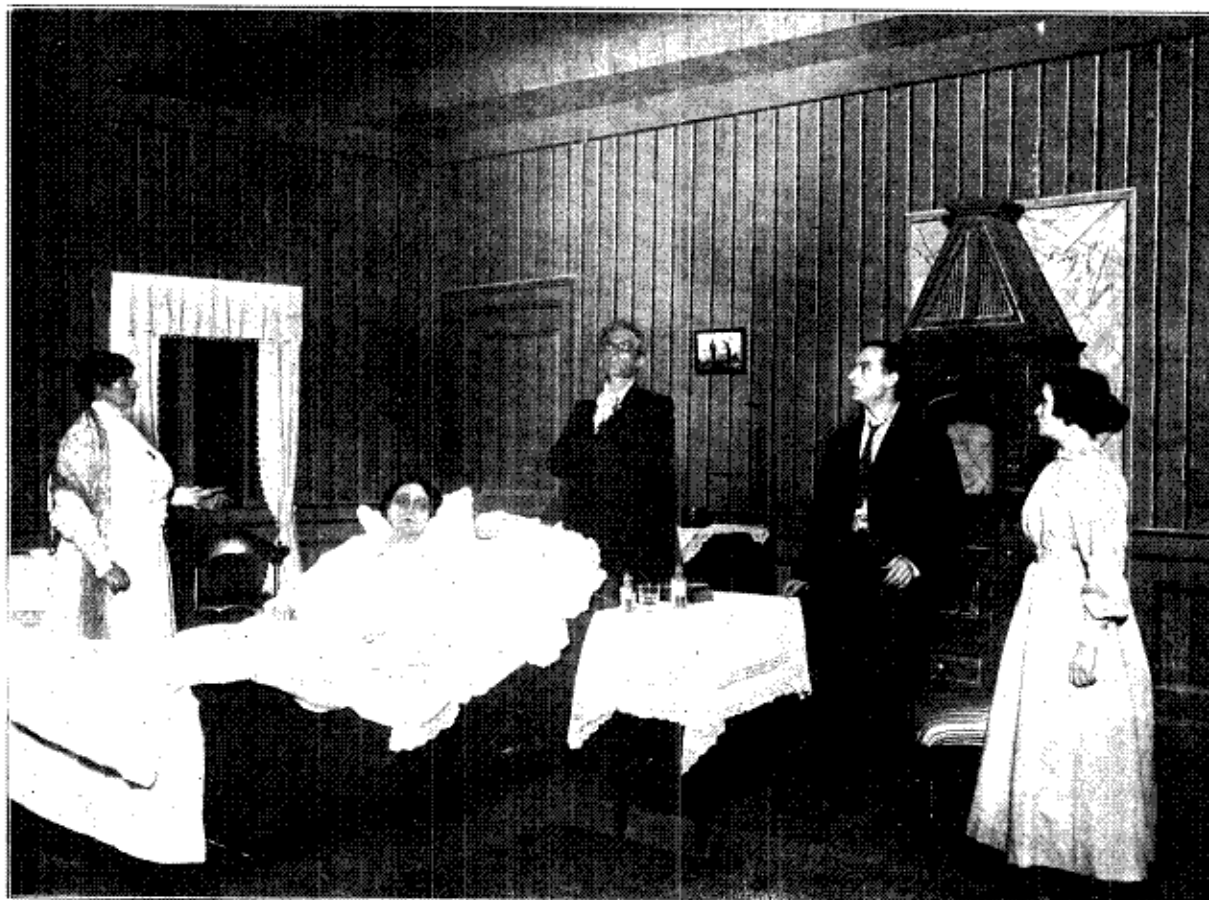
Støtte af kunstfærdige, men helt ved Hjælp af kunstneriske Midler førte han Sang op i en Luft, der var renere, friere, lettere end Jordens.

Ogsaa Fru *Sophie Walleen* havde af Klara skabt en Figur, som man vil mindes. Lidt hverdagsagtig maaske i sin Klynken, men skøn, hvor hun helt blottede

Hjertet for at vise dets mørke Mosaik af Lidelse, Kærlighed, Tvivl og Tro. De øvrige Per-

soner agerede kont og roligt, men uden at yde noget bemærkelsesværdigt.

Hans Hartwig Seedorf.



Over Evne I paa Aarhus Teater. Viktoria Petersen Lund som Hanna Roberts. Sophie Walleen som Fru Sang. Aage Garde som Pastor Sang. Carl Thejll som Elias. Astrid Jonassen som Rakel.

ET Digterværk, et Digterværk! Det er vel ikke et Kongerige, der kan stilles i Udsigt som Belønning for det Digterværk, som saa haardt savnes paa den danske Scene, men en Krans var vel heller ikke at foragte, selvom den ikke blev gylden. Saa længe er det, siden der har været Aand og Myndighed i de Ord, som har lydt i vore Skuespillere, at man snart har glemt, at der en Gang var noget, der hed den Mission, Scenekunsten har.

Et Digterværk er ikke *Edvard Brandes'* »Under Loven«, som Det kongelige Teater har optaget paa sit Repertoire, for derved at gøre den Uret god igen, som i sin Tid blev begaaet ved dets Forkortelse. Ikke at det kan siges at være uden Aand og Idé, men fordi det er et Produkt af en hel kold Aand, en snæver og fjendtlig Oprørs-Aand, et ensidigt Stridskridt mod Samfunds-Moral og Samfunds-Vedtægter, en klar Hjernes Produkt, intet af et varmt Hjertes Smerie og Vrede, endsige Drøm og Fortrøstning. Hertil kommer, at al denne Diskussion om Individets Ret til at skrive sig sine egne Love nu, hvad Forfatteren jo ikke kan gøre for, virker en Smule forældet. Det blev da heller ikke mere end en kneben succes d'estime, Førsteopførelsen paa Det kgl. Theater afløkkede det fuldt besatte Hus, hvor man med nogen Spænding havde imødeset, hvorledes en Finansminister vilde tage sig ud paa

en Teaterplakat. Maaske man ogsaa skulde have ladet de to Skuespillerinder, der udførte Hovedrollerne, bytte Stilling. Fru *Ella Ungermann* er mere af Aand end Fru *Bodil Ipsen* og Aand og Overlegenhed maa den Helene Bording nødigt være uden, som skal kæmpe for Berettigelsen til at gaa sine egne selvstændige Veje. Af Hustruen kræver Forfatteren det ikke, hun er højst en Løvinde, der tirret værger for sig og sine, og Fru Ungermann gjorde intel for at hæve hende op i et højere Plan, tværtimod. — Et ungt Ansigt viste sig den Aften, en ung Frk. *Inge Møller*, der synes at have Betingelser or at blive den unge Pige, Teatret længe forgæves har lyst efter.

Heller ikke Privatteatrene gav med deres seneste Repertoire noget Bidrag til Højnelsen af det almindelige Niveau, og det

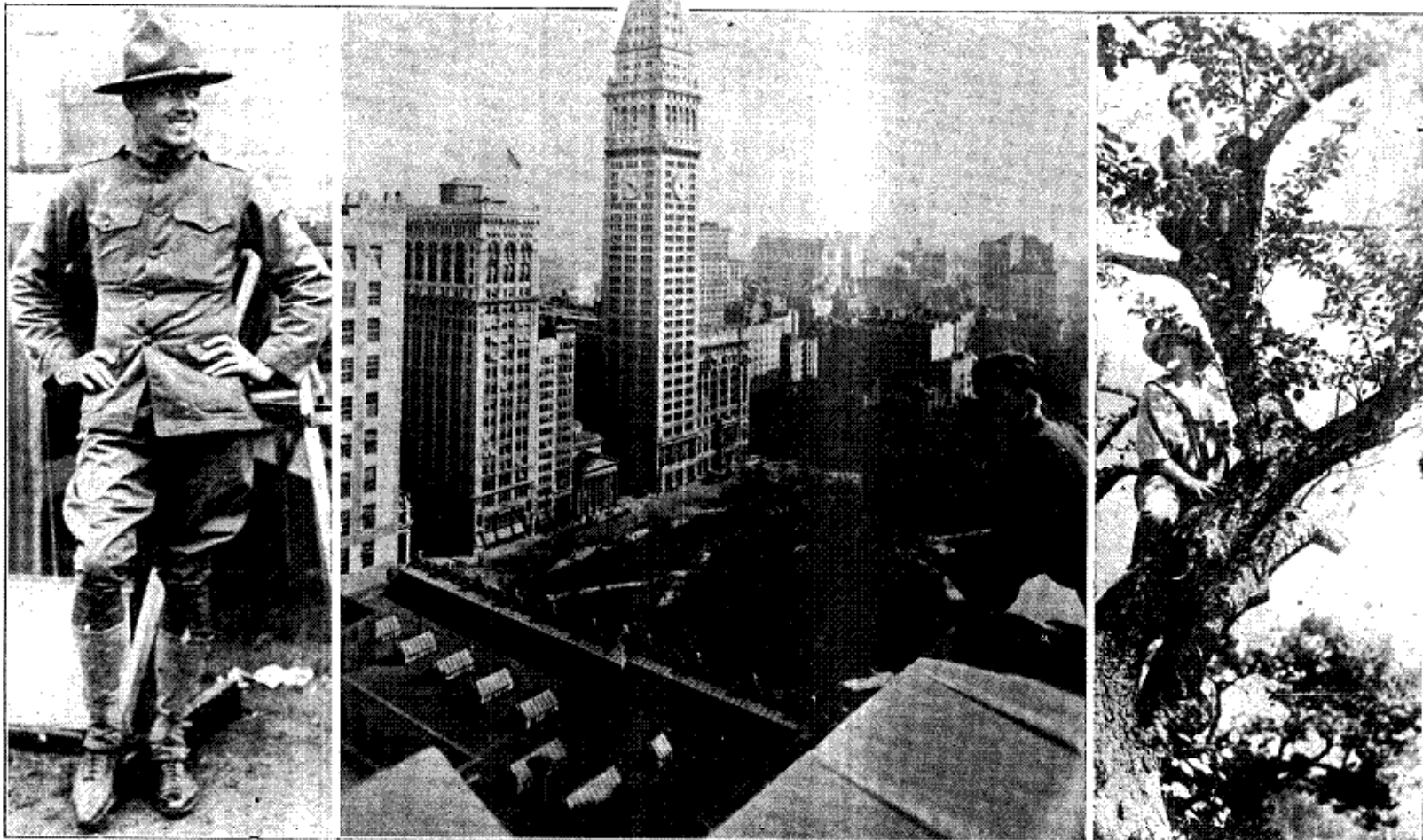
er jo kun en ringe Trøst, at de næppe særlig ivrigt stræber derefter. Casino havde genoptaget et tidligere vist Folkeskuespil »Den sorte Panther« til Ære for Direktør, *Holger Rasmussen*, som hermed fejrede sit Skuespiller-Jubilæum, men dets Aaandsværdi er jo umægtelig af en saadan Kaliber, at det ikke netop understreger Nødvendigheden af, at det gamle Teater faar Lov til at bestaa, end sige at der gøres særlige An-

strengelser for at holde det paa Benene.

Heller ikke Folketeatret indlagde sig nævneværdig Fortjeneste ved at opføre den østrigske Forfatter Franz Molnárs »Czardas«, der kun oplevede ganske faa Opførelser, tiltrods for at det bød den meget yndede og meget dygtige Fru *Ellen Rindom* en stor Rolle. Havde Herman Bang levet, kunde han maaske have indblæst Skuespillet og Skuespillerne noget af sin Lidenskab og faaet den Ild til at blusse, som nu ikke fængede i en fantasiløs Iscenesættelse og gav mere Røg end Varme.

Større Held, endog et ubetinget Succes-Held, havde Teatret med den debuterende Hr. *Jens Lochers* københavnske Børskomedie »Hausse«. Heller ikke den er skabt af Aand, hverken det ætsende Vids eller den flammende Indignations, men det er muntert og ligetil, dets københavnske Lystspilte er behændigt anslaaet og nogenlunde holdt, og dets Emne saa aktuelt, som ønskes kan. Det gik altsaa, ogsaa fordi Teatrets dygtige Skuespillere her havde fast og hjemlig Grund under Fødderne og ikke skulde fantasere sig ud i det fremmede. Fru *Suzanne Friis*, som altfor sjældent faar Lov til at vise sig, kan paa det nydeligste tegne en ung, slagfærdig Pige, der ikke har sat sin Kvindelighed overstyr, og Hr. *Carlo Wieth*. Hr. *Kaj Lind* og Hr. *Helsingreen* behøver ikke at umage sig ret meget for at finde de Typer, Publikum med Glæde gænsker. Men et Spørgsmaal er — og deraf afhænger vel nok et saadant Skuespils virkelige Værdi — hvorledes det vil tage sig ud, naar ad Aare Aktualiteten er gaaet af det. Er der saa tilstrækkeligt tilbage, til at det kan forsvare sin Plads?

Helmer Lind.



1. En typisk amerikansk Soldat. Champion i Væddeløb. Altid i godt Humør. 2. Kæmpea iblandt Kæmper. „Metropolitan“s Assurancebygning paa Madison Square. 3. Unge Markarbejdersker træner sig i en Fritime til Frugtplukning.

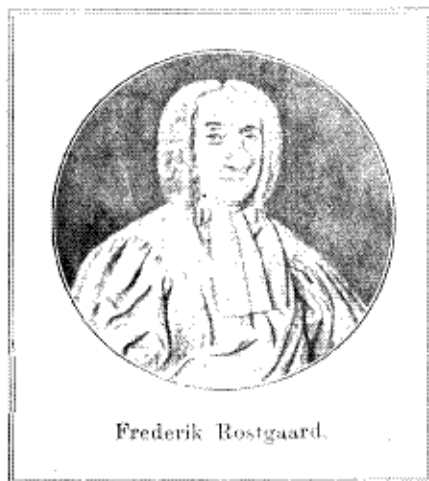


Amerikanske Artillerister, som til daglig rider paa Kontorstolen, viser deres nuværende Dygtighed paa Hesteryggen.

# ORDBOG OVER DET DANSKE SPROG

DA DAHLERUPS ORDBOG BLEV TIL VIRKELIGHED

**F**AST præget i min Erindring staar en Oplevelse, som min forlængst afdøde Fransklerer, Overlærer Schaldemose, fortalte os Drengene i Aarhus fra sit Studieophold som ungt Menneske i Paris. Han var i Uvished om et fransk Udtryk og spurgte sin Concierge, om det var rigtigt saadan og saadan.



Frederik Rostgaard.

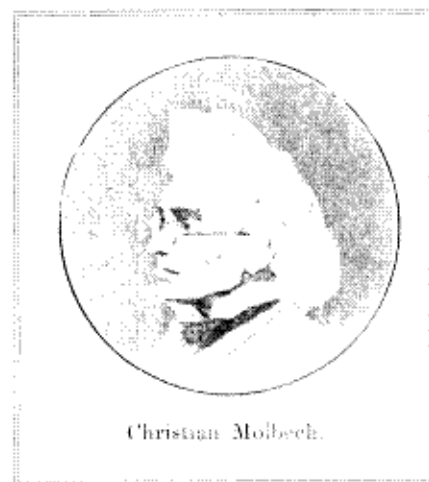
Portneren bejaede det og trak i Snoren, men næppe var Schaldemose ude af Porten, førend han løb efter ham og sagde: »Monsieur, voyons si c'est bon Français!« Og saa halede han ham ned i Portnerlogen, fik en gammel Dictionnaire frem fra Boghylden og saa efter, »om det var godt Fransk«.

Dette, at den jævne Mand ejer en Ordbog over sit eget Modersmaal og elsker det saa højt, at han ikke vil give en

Fremmed Oplysninger om det uden at være vis paa, om disse er korrekte i sproglig Henseende, har alle Dage givet mig meget at tænke paa, fordi jeg som Dansk ikke besad de Hjælpemidler til at værne om mit Modersmaals Renhed som hin Portner i Paris. Jeg regner ikke med de rene Retskrivningsordbøger, Sven Grundtvig og Saabye. De stod jo nok

paa min Hylde, men til Tider kun for at berede mig Ærgrelser, fordi jeg ikke er enig med dem og mindst af alt vil have min Ortografi kommanderet af et Ministerium. Videnskaberne Selskabs Ordbog ejes vist kun af meget faa, og den er tilmed ubrugelig. Molbechs Ordbog havde jeg nu heller ikke, hvilket selvfølgelig var min Fejl, men den er nu ogsaa aflægs og gammeldags, og saa var der jo tilmed dette, som vi alle i mange Aar vidste, at nu kom der snart en virkelig god dansk Ordbog. Verner Dahlerup arbejdede paa den, og deri indeholdtes saa stor videnskabelig Garanti, at vi gerne ventede.

Men det trak ud. Imidlertid udkom 1904—14 Dahl og Hammers Ordbog for Folket. Det var jo altid en Nødhjælp. Blot ikke de kære Mennesker havde lidt af den samme Hovmestereringslyst som Molbech, der kun gengav det »fine« Sprog, medens disse vil paatvinge os en Masse kunstlet Sprogforbedring, vi ikke har bedt om. Og min Glæde ved at bruge Folkeordbogen lider bestandig et Skaar ved en nagende Tvivl om dens Korrekthed, som jeg ærlig tilstaar kun støtter sig



Christian Molbech.

Incep (o: begyndt) d. 16. feb. 1715 l. N. J. (o: in nomini Jesu, i Jesu Navn) finit. (o: sluttet) d. 28. febr. 1715.

Incep 9 16 feb 1715 I N. J. finit 28 febr 1715

*Handwritten Latin text from Moths' manuscript, discussing the letter 'A' and its usage in various contexts.*

A. Er det første bogstav i, AB. (o: Alfabetet) såvel i dette, som alle Europiske sprog, så og det første af De åtte sellydende høgstaver eller Vokaler a. e. i. o. u. y. æ. ø. som er i vores sprog, det udtales iblant langt, og lyder som aa, iblant stakket, og lyder som et åndedret, iblant klart, og lyder, som der var et e båg ved det, hvørom ingen visse regler kand gives: hvørfør mand i denne glosebøg, har tegnet en aksent over det lange a af denne figur ' å. og en aksent over det klare a af den figur ' a. hvørfør det, for forskels skyld göres fornøden, og over det stakkede a, ingen aksent: og ligeså ved de andre selvlydende bogstaver eller vokaler. Litera

A. När mand först har sagt a, så får mand at sige b med. Verum si incipias, neque pericias, naviter victus eris.

Ter. Guds nr a og o. o: begyndelse og ende. Deus est d et u.

1,2) bruges til merke, tillige med de andre bogstaver. Signum

1,3) bruges i Sangkonsten, og bemerker, in cantu duro, den node, som kaldes la, og, in cantu molli, den node, som kaldes mi.

1,4) bruges til søndags bogstav

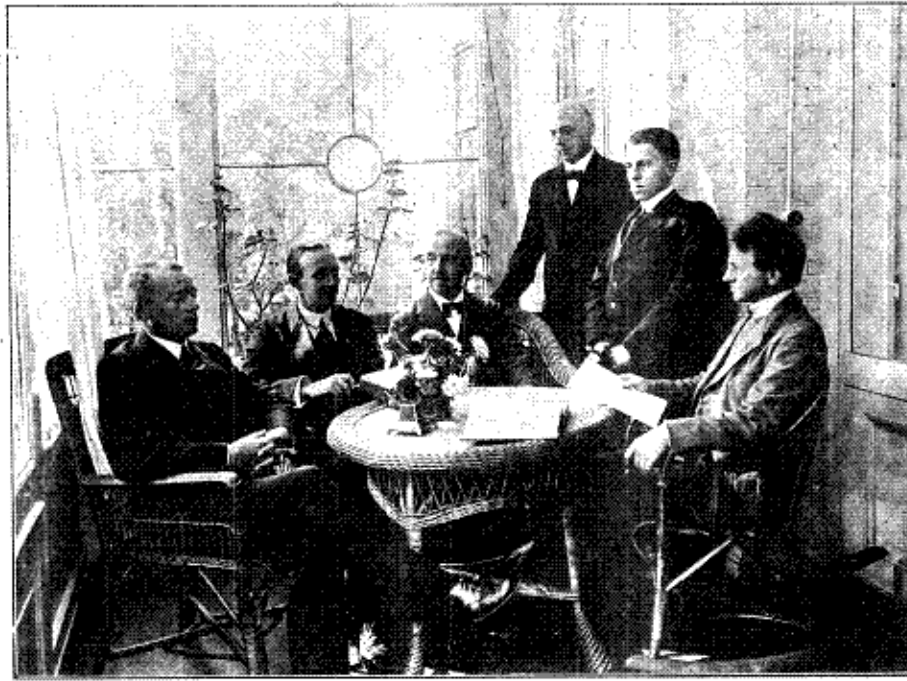
1,5) det korte a bruges, af jyderne, for det pronomen, jeg. Ego.

Å adv. bemerker, på Jydsk, for. admodum. Cic. det er å meget. Nimum est. Cic.

til Opdagelsen af een Fejl, men den er ogsaa graverende. Slaar jeg op i min gamle Meyer paa »Museum«, staar der med fede Bogstaver »ikke Museum«. Slaar jeg op i den folkelige, finder jeg — o Skræk! — »Museum se Musæum«! Fra det rigtige Ord vises hen til det gale. Det piner En langt ind i Sprogsansen. Altsaa længtes jeg videre mod Dahlerup.

Inden vi naar saa vidt som til at fortælle, hvorledes Ønskerne nu realiseres, maa vi gaa lidt tilbage i Tiden og se, hvad der hidtil er gjort for at skabe det danske Sprog en virkelig Ordbog.

Oppe paa det kongelige Bibliotek staar tresindstyve store pergamentindbundne Folia-ter, skrevne af een Mands Haand, udarbejdede ved een Mands Flid, „begynt i Jesu Navn at samles paa d. 16. Martii 1680“. Det er Gehejmerraad Matthias Moths Ordbog, et af Bibliotekets



Redaktionen ved „Den store danske Ordbog“, i Dr. Brøndum-Nielsen's Hjem.  
 cand. mag. cand. mag. Prof. v. Universitetet cand. mag.  
*Holger Hansen J. Ernst-Hansen Dr. Kr. Sandfeld Jensen Holger Sandvad*  
 cand. mag.  
 (staaende) *H. Juul-Jensen* Dr. phil.  
 Underbibliotekar *Johs. Brøndum-Nielsen*  
 v. det kgl. Bibl.

Spørgsmaalet om Ordbogens Fortsættelse frem i Videnskaber-nes Selskab, og Langebek kom da ogsaa gennem Bogstav N, trods de slette Arbejdsvilkkaar, men da han 1748 blev

værdifuldste Haand-skrifter, hvis Forfatter, der var født omkring 1647 og døde 1719, ikke opnaaede at faa sit Værk udgivet. Men det er ble-ven et værdifuldt Kilde-skrift for senere Arbejder.

Paa samme Tid lagdes Grunden til Videnskaber-nes Selskabs Ordbog, idet Gehejmearkivar Frederik Rostgaard (1671—1745) syslede med en lignende Opgave, uafhængig af Moth, og bistodes heri af en ung Student, den senere bekendte Histori-ker og Gehejmearkivar, Jacob Langebek (1710—1775), der rigtignok fik sit Arbejde uselt betalt, men dog ved Rostgaards Død havde faaet Ordbogens Bogstav A til K færdig.

Hans Gram bragte nu



Ordbogens Medarbejdere paa Det kgl. Bibliotek.

Bageste Gruppe fra venstre: cand. mag. Elob Olesen, cand. mag. Joseph Mehl, Underbibliotekar H. Juul-Jensen, stud. mag. Joh. O. Koek (bojet), cand. mag. Elisabeth Hude (siddende). I samme Plan tilhøjre for Pallen cand. mag. Fanny Baruel og mag. art. Augusta Schiødt.  
 Ved det lange Bords fjærneste Side fra venstre: Dr. phil. Lis Jacobsen, cand. mag. Osvald Larsen, stud. mag. Morten Borup, stud. mag. Poul Col-ding, stud. mag. Ingeborg Hasselriis, stud. mag. Aage Rohmann, cand. mag. Harald Poulsen, stud. mag. Emmy Pöckel, stud. mag. Agnete Bertram.  
 Ved det lange Bords nærmeste Side fra venstre: cand. mag. Aage Hansen, stud. mag. Poul Poulsen, stud. mag. Paul V. Rubow, mag. art. Gudrun Reh-ling, stud. mag. Ellen Hasselriis, stud. mag. Oscar Schlichtkrull, mag. art. H. J. Hansen.

Gehejmearkivar, synes Arbejdet at være ophørt, uagtet Femte Frederik beordrede ham til at fortsætte. Det blev da først under Henrik Hjelmskjernes Præsidium, at Selskabet i 1777 fik fastlagt den endelige Plan, og i December 1780 havde dens første Redaktør, Ole Strøm, Bogstav A færdigt fra Pressen. Men da gad Strøm heller ikke mere, og det var med Nød, man fik ham til at fuldføre Bogstav B. 1782 udfriede Døden ham fra Resten af Alfabetet, og hans uduelige Efterfølger brugte 10 Aar om at faa første Bind færdigt. Men endelig i 1793 saa første Tome, indeholdende A—E, af Videnskaberne Selskabs Ordbog Dagens Lys.

Ak, der skulde blive store Spring i Fortsættelsen. I 1848 var man naaet til sjette Bind, 1863 til syvende og — 1905 til ottende og sidste Bind. Det hele varede 112 Aar, med Forarbejder mere end to Aarhundreder. Det er indlysende, at denne Ordbog ikke kunde være tilfredsstillende.

I Aaret 1813 henvendte Jacob Deichman sig paa Gyldenbalds Boghandels Vegne til Sprogforskeren og Historikeren Chr. Molbech (1783—1857) om Udgivelsen af en dansk Ordbog. I de næste 10 Aar samlede Molbech Stof, i fem Aar redigerede han Artiklerne, og 1833 forelaa Værket trykt, fra først til sidst forfattet af ham alene. 2den Udgave udkom 1854—59, Molbech oplevede ikke at se denne Udgave afsluttet.

De ældste Ordsamlinger indeholder latinske Forklaringer over Ordene. Videnskaberne Selskabs Ordbog benytter alene det danske Sprog. Molbechs Ordbog indeholder alene det rene, dannede Sprog. Han medtager saaledes ikke Ordet *Geburtsdag*, som paa hans Tid var det eneste gængse Ord, men derimod *Fødselsdag*, som det var yderst affektet at sige i de Tider. Nutidens Princip er et ganske andet, alle Sprogets gængse Ord medtages. Ikke rene Dialektord, hvis de da ikke indgaar i Literaturens højdanske Værker. Ikke heller snævrere Kreses Slangudtryk eller lavere Sprogformer.

Skade for Resten, ellers kunde *Geburtsdag* komme igen i en pudsig Sammensætning, jeg mindes at have hørt i Nyboder: *Geburts-Fødselsdag*. Til Slangsproget hører imidlertid særlige Leksika, i hvilke man forøvrigt forgæves søger mange af de gamle Holmens Sprogorsomheder.

\* \* \*

Mit første personlige Bekendtskab til den nye Ordbogs Forarbejder stammer fra Sommeren 1910, som jeg tilbragte i Ungarn sammen med Professor Verner Dahlerup. Naar han havde læst en dansk Morgenavis, og jeg fik den efter ham, var en Mængde Ord understregede. Laante jeg en Bog af ham, var det samme Tilfældet. Derved kom jeg ind i det aldeles uhyre Samlerarbejde, Ordbogssedlerne krævede, et Arbejde, han bistaaet af sin sprogkyndige Hustru gennem en lang Aarrække har udført. Sagen var jo nemlig, at Nordisk Forlags Direktør, Ernst Bojesen, i 1901 havde sluttet Kontrakt med ham om en dansk Ordbog, dobbelt saa stor som Molbechs, der dog ellers rummer halvsyttende Hundrede tospaltede Sider.

Professor Verner Dahlerup besad i højeste Grad videnskabelig Kvalifikation til at paatage sig dette Arbejde, som for det første krævede en systematisk Gennemlæsning og Exerpering af en uhyre Masse dansk Literatur. Ganske vist kunde han støtte sig til I. Levins, af Oscar Siesbye fortsatte, Ordsamling og til Jørgen Blochs Ordsamling over Holberg, men der var langt til Maalet, og disse Ordsamlinger var kun en ringe Del deraf.

Den første Seddel blev skrevet d. 1ste August 1901 paa en Rejse i Schweiz, og Citatsedlernes Antal steg bestandig og naaede op over den halve Million i Skabene ude i Professorens Hjem i Ole Suhrs Gade.

Paa Studierejser gjorde Professor Dahlerup Bekendtskab



Professor Dr. phil. Verner Dahlerup, Grundlæggeren af den store danske Ordbog og hans Hustru, Fru cand. phil. Marie Dahlerup, født Müller, hans trofaste Medarbejder ved Tilvejebringelsen af det uhyre Seddelmateriale, der gemmes i ildfaste Skabe. Foran et saadant i Hjemmet i Willemoesgade er Professorparret fotograferet.



Fru Dr. phil. Lis Jacobsen og Underbibliotekar cand. mag. Juul-Jensen, Lederne af Ordbogens Udgivelse, ved en af Ordbogshylderne paa Det kgl. Bibliotek. Paa Reolens øverste Hylde ses sidste Reduktion af Matthias Moths berømte Ordbog, der udgør 60 Foliaenter i Pergamentsbind, skrevne med Moths egen Haand.

med Arbejdet paa de store Ordbøger i Udlandet, særlig den kæmpemæssige engelske Oxford-Ordbog, der har Medarbejdere i Tusindvis over hele Jordkloden, og Svenska Akademiens Ordbog, der efter sin hidtidige Fart vil tage Tre Hundrede Aar at udgive. I Aaret 1909 trykkes saa et Prøvehæfte af Dahlerups Ordbog.

Men det blev snart Forfatteren klart, at Arbejdet vilde sprænge Rammerne. Ordbogen krævede langt mere Arbejdstid og langt videre Plads end oprindelig tænkt. Der maatte flere Medarbejdere til Arbejdet, det hele vilde blive et langt større Værk end planlagt. Faren for, at Udgivelsen vilde tage urimelig Tid, hvorpaa jo havde skrækindjagende Eksempler, var ogsaa for Haanden. Det hele var ved at gaa i Staa af Uoverkommelighed.

Da traadte Det danske Sprog- og Litteraturselskab til. Der kom nye Bevillinger. Arbejdet blev omorganiseret, og Ordbogen blev planlagt som det anselige Værk, den nu bliver.

Professor Dahlerup kan nu nøjes med at udarbejde enkelte særlig vanskelige Artikler til det Værk, han har grundlagt, og for Resten bistaa med sin kyndige Hjælp og Kritik. Alle de uendelig mange Sedler tager en hel Stab af unge Videnskabsmænd under Behandling oppe i Læsesalen paa Det kgl. Bibliotek. En hel Række Redaktører affatter Artiklerne. Hele Arbejdet ledes af Formanden for Det danske Sprog- og Litteraturselskab, Fru Dr. phil. Lis Jacobsen, i Forening med Underbibliotekar, Magister Juul-Jensen.

Og nu er altsaa første Halvbind paa 640 Spalter udkommet i smukt Udstyr paa holdbart Papir. Der vil efter Planen udkomme et Bind aarligt i 15 Aar, hvorved man naar op til ca. 24,000 Spalter. Hver Spalte vil tage gennemsnitlig 10 Timers intenst Arbejde at skabe. Enhver kan regne ud, at det kunde en enkelt Mand ikke præstere, selv med en udmærket Hjælper i sin Hustru eller blot ved en snæver Kres af Medarbejdere.

Men oprigtigt deler vi Professor Dahlerups Haab om, at han maa opleve at se dette monumentale Værk afsluttet. Det vil blive til stor Ære for ham, for de to Hovedredaktører, for Redaktionskomiteen, som i Forening danner Ordbogsraadet, Værkets Højesteret, hvis Justitiarius er Verner Dahlerup.

Tilbage bliver nu for os andre at forstaa, at i ethvert Hjem, hvor der er Interesse og Sans for det danske Sprog, hvor man værner om den Skat, en Bogsamling er, der maa ogsaa den danske Ordbog have sin Plads. Takket være Statens og Carlsbergfondets Tilskud vil det kun koste 12 Kroner om Aaret at samle dette Værk, som man bør sætte en Ære i at eje. Og skulde vi ikke opleve at se det færdigt, vil vore Børn takke os, fordi vi skrev os gamle Moths Ord bag Øret: „Begynt i Jesu Naavn at samles paa d. 16. Martii 1680“ — d. v. s. vi skriver altsaa d. 19. Oktober 1918.

Dybest inde er Glæden over at eje denne Ordbog vor Kærlighed til Modersmaalet og Fædrelandet.

W. Thulstrup.

## ELSKER OG ELSKERINDE

Paa Grundlag af Artiklerne „Elsker“ og „Elskerinde“ i Ordbogen — Artikler, der er udarbejdede af Dr. Brøndum-Nielsen — har Fru Dr. Lis Jacobsen sendt Ill. Tid. følgende Uddrag, som utvivlsomt vil interessere vore Læsere og give dem Lyst til at stifte Bekendtskab med selve Ordbogen.

**D**EN oprindelige Betydning af Ordet *Elsker* »den, som holder af en anden«, »Ven« er nu næsten gaaet tabt. Betydningen er kun bevaret i Biblens »Saar af en *Elsker* ere vel meente, men den *Hadfuldes Kys* ere rigelige«, Ordspr. 27.6; men i Jer. 20.4, hvor Chr. VI's Bibel (fra 1840) havde »alle dine *elskere*« er dette nu (i Oversættelsen 1871) ændret til »alle dine *Venner*«.

Sjældnen er ogsaa nu den afledte Betydning »den, som er forelsket i en Kvinde«, »Tilbeder«, »Forlovede« — uden nogen nedsættende Farve; men i 18. Aarh. var det den gængse Betydning. Paa Personlisten i Holbergs »Jean de France« kaldes Antonius saaledes *Elsebets Elsker*, ligesom Mads i »Kærlighed uden Strømper« kaldes »*Gretes ulykkelige Elskere*«. I Todes »Soofficererne« staar der »*For din Elskeres, din Trolovedes Øine kaster du dig i en gift Mands Arme*«. Saaledes endnu hos J. L. Heiberg: »*Forskuet af en ung og delig Mø . . . Lod han en lykkelig Elsker* (o: den, der blev genselsket) *dæ*«. (Heibergs Poet. Skr. X. 299), hos Poul Møller: »*hans Datters Elsker og Bejler*«, »*Den gamle Elsker*« (Udvalgte Skrifter ved Vilh. Andersen II. 185, I. 59), hos Fru Gyllembourg: »*Jeg var engang en Elsker . . . nu er jeg Ægtemand*« og i Aarestrups berømte Digt:

*I Løhytten sidder  
Med Armene trinde  
Om Elskerens Nakke  
En ung Elskerinde.*

Hos Nutidens Forfattere bruges denne Betydning kun i Poesi. I »Harlekins Omvendelse« lader Ove Rode saaledes Columbine sige til sin Elskede:

*Dit krollede Hoved hviler saa læt — din Kind, den  
brænder min Hud,  
Du er saa hed, min egen Elsker, som var jeg just  
nu din Brud.*

Uden nogen nedsættende Farve er denne Betydning ogsaa bevaret i Teatersproget. Exempler paa denne Brug findes hos J. L. Heiberg (Poet. Skr. IX. 225), hos H. P. Holst (»*At spille Elsker kræver vist Routine*«, Udv. Skr. VI. 324) og hos Schandorph (Smaafolk. 273) — og Exemplet paa det specielle Udtryk »*første Elsker*« findes fra Karl Gjellerup: »*der gaar saa første Elsker alene . . . og nynner paa det Sted i Duellen, hvor de pleiede at laye den store Applaus*« (G-Dur. 9).

Men allerede i Slutningen af 18. Aarhundrede er Ordet ved Siden af at være Betegnelse for den lovmæssige Tilbeder og

Bejler blevet brugt om den illegitime Kærester, Galanen. »*Man har travlt med at tillegge hver Kone en Elsker*« skriver Rahbek i »*Tilskueren*« 1795. Og denne Betydning blev jo i Løbet af 19. Aarh. den sejrende.

Endelig finder man gennem hele det Tidsrum, Ordbogen omfatter, Exempler paa den til Bogsproget indskrænkede Brug: »den, der sætter Pris paa noget«. »*Guds Ords Elskere*« (Balle), »*Hvi nægtes Gravens Elsker Hoile*«, — *Naar Haabets muntre Yndling døer*« (Johs. Ewald), »*Livets barske Elsker*« (Hans Ahlmann). Denne Brug er særlig almindelig i Forbindelsen »være en Elsker af noget« Saaledes i 2. Krøn. 26.10: »*en Elsker af Jordbrug*«, i Gert Westphaler sc. 25: »*en Elsker af Discourser*«, hos Erik Bogh: »*en stor Elsker af Duesteg*« osv. I denne Betydning bruges Ordet ogsaa om Kvinder: »*maa skee jer Koene er Elsker af Musiken*« staar der i »*Barselstuen*« og i Schack's Phantasterne staar der: »*hun var en stor Elsker af Astronomien*«.

Ellers har den kvindelige Elsker jo sit særlige Navn: *Elskerinde*. Vi kan ved dette gennem Ordbogens Citatstof følge ganske samme Betydningsudvikling som ved Mandsnavnet. I den gamle Betydning »den, der holder af en« »*Veninde*« finder vi Ordet hos J. L. Heiberg, der lader en Søn kalde sin Moder »*en trofast Elskerinde*«, og hos Fru Gyllembourg, der taler om »*den søsterlige Elskerinde*«. Vi finder Ordet brugt om den, der elsker en Mand, den Elskede uden nedsættende Betydning i dette fortræffelige Citat af P. A. Heiberg: »*han kan kjøbe sig hundrede Koner, og kanskee ikke en eneste Elskerinde*« og i det berømte Sted i »*Axel og Valborg*«, hvor Axel siger om Brevet: »*Christ give det dig finde maa*«, — *Min Brud, min Elskerinde*«, ligesom i følgende Oehlenschlägerske Citat: »*Hil hver en ung forelsket Mand, hil alle Elskerinder!*« Samme Brug viser Citater fra Blicher, det ovf. citerede fra Aarestrup og følgende Citat fra Hostrup: »*Deres Forlovelse skal deklareres i Morgen. Hvor jeg kommer hen hører jeg om Elskerens Galanteri og Elskerindens Lyksalighed*«. Ogsaa om Hustru bruges Ordet, som det ses af Citater fra Falster, Oehlenschläger og Ernst v. d. Recke.

Paa »*Elskerinde*« i Teatersprog giver Ordbogen Citater fra Hertz, Kierkegaard og Goldschmidt.

Mens »*Elsker*« i Betydning »*Galani*« allerede fandtes hos Rahbek, kan Ordbogen først fra det 19. Aarh.s Litteratur tilfæste »*Elskerinde*« i den tilsvarende Betydning. Det ældste Exempel er fra Fru Gyllembourg. Derefter følger dette kendte Sted fra Adam Homo:

*Til Elskerinde Pigen han udkaared,  
Og Lotte, der kun sukked, han bedaaed.*

og tilsidst følgende fra Jacob Knudsen: »*kun Hustruen er økonomisk sikret, Elskerinden er derimod økonomisk prisgivet*«.

Artiklen slutter med Exempler paa den sjældne Brug af *Elskerinde* om den, der sætter Pris paa noget: »*Jeg er ingen Elskerinde af Antikviteter*« lader Holberg Terentia sige; lignende Exempler gives fra P. A. Heiberg, Hauch off.

# UMAGE PAR

EN NOVELLESERIE AF HEDVIG SVEDENBORG

(Autoriseret Oversættelse fra Svensk ved Elisabeth Madsen)

I.

## HVORLEDES TANTE NORAH HONOREREDE PORTRÆTET

(Skattet)

Henne ved Vinduet stod Thyra Wald og saa ud over Skorstene og Tagene; mellem dem skimtede man Parkernes og Alléernes høstgule Træer.

Hvorledes var det egentlig fat med hende, hvor kunde hun spille sin kostbare Tid paa denne Maade, hvad havde hun egentlig her at gøre?

Fordi Tante Norah rent tilfældig en Dag havde mødt hende lige udenfor Niels Tjærnmans Port og havde bedt hende gøre sig den Tjeneste at gaa med op for at hjælpe hende med at knappe Fløjskjolen i Ryggen.

De andre Gange havde hun haft en af sine Søsterdøtre, den lille Britt Fauhler med. Men Pigebarnet havde lige øjeblikkelig forelsket sig op over begge Øren i den unge Kunstner, som snarere lod til at være besværet og generet af den unge Piges altfor tydelige Beundring end just charmeret derved. I hvilken Anledning Tante Norah diplomatisk havde bestemt at lade Britt forsvinde en lille Tid.

Og nu stod hun, Thyra Wald, selv der som et dumt og forelsket Pigebarn — hun, det gamle Menneske, som for mere end femten Aar siden havde ndkæmpet sin Kamp med Livet, og som frygtede Kærligheden mere end Døden.

Dette var ikke nogen Talemaade. Hun var en Gang for lang Tid siden gaaet til Bunds i sig selv med aabne Øjne. Den Gang havde hun lært at kende, hvad der boede i hende, og aldrig mere vilde hun udsætte hverken den, hun elskede, eller sig selv for de Kærlighedens Lidelser, som hun vidste, hun ikke kunde bekæmpe.

Desuden en Mand, der var meget yngre end hun! Nej, fra i Dag af maatte Tante Norah sandelig tage lille Britt med sig igen, nu var det hendes Tur til at forsvinde.

Da hun fattede denne Beslutning, tog hun hverken Niels Tjærnman eller Tante Norah med i Beregningen. Det burde hun have gjort.

Dagen efter kom Tante Norah op i Atelieret med et hemmelighedsfuldt Smil omkring Munden og med et Par Øjne, der straaede endnu mere end ellers. Hun var alene, saa Niels Tjærnman selv med klodsede Fingre maatte knappe Fløjskjolen i Ryggen.

Hvilket Stykke Arbejde viste sig at være ganske overflodigt, thi den Dag blev der aldeles ikke malet.

Med Tante Norahs Tilladelse havde han faaet tændt sin

Pibe og gik nu op og ned i Atelieret med lange Skridt og røg af alle Kræfter. Det dulmede.

Saa Thyra Wald var bange for sig selv — han havde syntes bedre om, at hun havde været bange for ham — og vilde ikke længere komme op i hans Atelier!

— Hun var saadan en underlig lille Kvinde, sagde Tante Norah, hun havde altid haft ligesom en hemmelig Skræk for Kærlighed og Forelskelse, og nu havde hun erklæret, at hun havde i Sinde hellere »at fly end ilde fægte«.

Rigtignok havde Tante Norah svoret paa ikke at sige noget om dette til ham, men naar det gjaldt to Menneskers Lykke, saa syntes hun ikke, hun havde Lov til at tie.

Thi det forstod han vel nok, at gamle Tante Norah, der holdt af ham, som kunde han være hendes egen Dreng, for længe siden havde set, hvorledes det var fat med ham. Og det undrede hende sandelig ikke, thi Thyra var en af de elskeligste og mest graciøse Kvinder, man kunde se.

Elskelig og gracios.

Niels Tjærnman standsede et Øjeblik paa sin Vandring op

og ned ad Gulvet og stirrede paa Eleonora Ekenberg-Wald, som om han aldrig havde set hende før.

Tænk, det havde han aldrig skænket en Tanke for. Men vist var hun fortryllende med de afdæmpede, bløde Bevægelser og den mørke Stemme. Men det var nu slet ikke det, der havde fængslet ham, men noget helt andet, han vidste ikke hvad.

Det var, som om hun havde fyldt et tomt og koldt Rum med Varme og Lys.

Men det kunde ikke nytte at sige dette til Tante Norah, det vilde hun ikke forstaa det bitterste af, til Trods for sine mangeartede Erfaringer.

Det eneste, han nu havde at gøre, var at se at træffe Thyra Wald saa hurtigt som muligt, inden hun fik Tid til at binde sig til den Foredragstourné, hun havde talt om.

— Sig mig en Gang, Tante Norah, ved Thyra, hvad jeg føler for hende?

— Nej, det gør hun ikke. Mig tror hun ikke paa. Hun paastaar, at for mig er alle Blomster Kærlighedsblomster, at jeg ser Amoriner i hver en Krog, svarede hun leende, og at det er bare Indbildning af mig, at du skulde være forelsket i hende.

Da lagde Niels Tjærnman Piben fra sig, knappede sin Frakke og sagde, at Tante Norah maatte undskylde, men han maatte øjeblikkelig have fat i Thyra.

— Thyra har lovet at komme op til mig ved Firetiden



med et Mønster, men jeg kan vist næppe naa at være hjemme til den Tid. Sig bare til min gamle Agathe, at du vil vente, til jeg kommer — saa — — —

Da Fru Ekenberg-Wald kom hjem paa Slaget fem, fandt hun i et Glas et Par langstilkede, skønne Roser. Hendes gamle Agathe, som var mindst ti Aar yngre end hun, mumlede noget om, at Herren og Frøkenen havde baaret sig meget løjerligt ad.

Da Frøken Thyra var kommen ind i Stuen og havde set Maleren, havde hun vendt sig om og var fløjet ud af Døren, inden man kunde faa talt til to. Men han, denne her Hr. Tjårnman, som absolut skulde vente paa Fruen, han snappede bare sin Hat og stak efter hende, Frakken lod han blive hængende.

Roserne fandt hun bagefter, henslængt paa Kisten i Forstuen — hvis kunde de nu være?

Ak, den Ungdom, den Ungdom!

Efter Middag satte Tante Norah sig hen og spillede »In der Nacht«, saa at den hvide Løve-manke paa den ærefrygt-indgydende Hr. Brenoczys Hoved vilde have staaet lige i Vejret, hvis han ikke til alt Held havde befundet sig paa den anden Side af Jordkloden.

Imidlertid begyndte Ungdommen ovenpaa at danse one-step, saa det klirrede i Lysekronen, i Stedet for at læse Lektier.

\* \* \*

Seks Uger efter fyldte Eleonora Ekenberg-Wald 65 Aar.

Fra den aarle Morgenstund svømmede hun i et Hav af Lyksalighed, Blomsterduft og daarlig Luft. De tre smaa Stuer med alle deres Tusinder af Smaating — gamle og nye, tørrede Kærlighedssouvenirs mellem Dagens nysudsprungne Flora, Sønnernes gulnede Studenterhuer i Glas og Ramme mellem Portrætterne af hendes to udsigeliget elskede, hedenfarne Mænd — var fyldte til Trængsel af kommende og gaaende.

Men først til Middagen, Dagens Clou, skulde Sønerne, Svigerdøtrene og Børnebørnene komme, samt Thyra Wald og Niels Tjårnman. De havde lovet at vente med at deklarerer Forlovelsen til Tante Norahs Højtidsdag. I alle Tilfælde var det da kun ret og rimeligt, at Kunstneren selv skulde være til Stede, naar Maleriet, den store Hemmelighed, blev overleveret til hendes ældste Søn, hendes Hjertebarn.

Tænk, hvor hendes Billede vilde komme til at pynte paa den lange Væg i den store Dagligstue paa Ekensnæs! Hvor hendes Søn absolut vilde bo hele Aaret, og hvor baade han og hans prægtige Hustru sled og slæbte fra Morgen til Aften. Men til Gengæld lignede den gamle, forfaldne Gaard heller ikke længere sig selv, til Trods for de store økonomiske Vanskeligheder.

Begge sine Tvillingsønner, Kaptajnen og Direktøren, beundrede hun mindre, men forstod bedre.

Nu kom gamle Agathe ind, lille, rynket og tør, med endnu en Bunke Blomster og en tyk Konvolut fra Telegrafstationen, indeholdende over tyve Telegrammer paa én Gang.

Ganske vist var det bleven bestemt, at den ældste Søn, Rutger, skulde læse Telegrammerne op ved Middagen, men hun maatte da ogsaa lade alle de andre kære Venner, der ikke skulde være med til Dagens Clou, faa Lov til at nyde alle de smukke og rørende Lykønskingsord, og derfor bad hun sin Broder, Oberstløjtnant Henrik Bergensjöo, om at læse dem op med det samme. Selv kunde hun aldrig for mange Gange høre sig benævnt: Glædespredersken, Lykkebringersken og den evig unge Hjerteknuserske.

Med Taarer i Øjnene og Smil om Mund tog Eleonora Ekenberg-Wald imod de Tilstedeværendes Hyldest.

Modvilligt førte Oberstløjtnant Bergensjöo Portvinsglasset til sine Læber. Som den Kender, han var, plejede han altid at ærgre sig over det forbistrede Sprøjt. Eleonora havde for Skik at traktere med.

Men ikke saa snart havde han mærket Duften af Vinen, før hans Ansigt lyste som en Sol, og de buskede Øjenbryn for op i Panden af lutter Forbavselse.

Hvad for noget! Han holdt Glasset op mod Lyset og saa, hvorledes dets Indhold i tunge, træge Draaber gled omkring Kanten. Saa nød han det ganske langsomt, næsten andagtsfuldt.

Hvad gik der af Eleonora, og hvad tænkte hun paa, at byde en saadan Vin fra Formiddagen af — til Kager; fy — føj —. Det var jo en Helligbrøde, det var at kaste Perler for Svin.

Saa hurtigt han kunde faa Eleonora ud fra Skaren af haandtrykkende, kindkyssende og lykønskende Damer, spurgte han hende, hvad det var for en Olympens Bacchus, der havde skænket hende denne vidunderlige Vin. At den ikke som ellers var købt hos Urtekræmmeren paa Hjørnet, turde han næsten sætte sit Ord i Pant paa.

»Næh, det var da dejligt, at du synes om den.« Hun havde faaet seks Flasker af Konsul Reiman. For Resten syntes hun virkelig, at han, der var saa knagende rig, gerne kunde have givet hende Champagne i Stedet for.

— Vin er noget, du ikke forstaar dig paa, lille Norah, og det er fuldstændig vanvittigt, at du trakterer alle disse Væsenere med saa ædel en Vin. En finere Kender end David Reiman findes ikke i denne By. Himmelske Magter, en saadan Vin — og en saadan Hustru, han har, den Rad. — Har du for Resten set den dejlige Abisag for nylig?

Det var et af Tante Norahs omme Punkter. Hun kunde ligefrem ikke udstaa, at hendes Broder spøgede med Navnet Abisag; hun skulde lige til forarget at gaa fra ham, da Døren i det samme blev aabnet, og Abisag selv traadte ind.

Det var, som om Værelset med det samme blev saa uendelig meget mindre og lavere, og alle de Tilstedeværende forsvandt ved Siden af hende.

Rank, dronningeagtig, blond og kold, indsvøbt fra Hoved til Fod i en glinsende Sølveskindskaabe og med et Par vidunderlige, matskinnende Perler i de fine Øreflipper, gik hun langsomt og roligt hen til Tante Norah og ønskede hende med en ganske udtryksløs Stemme mange slige, lykkelige Højtidsdage.

Tante Norah gjorde et Forsøg paa at slutte hende i sine Arme, hun var jo dog hendes Søsterdatter og lille Britts ældste Søster, men selv Eleonora Ekenberg stivnede ved Blikket fra de kolde, staalgraa Øjne, og hun nøjedes med at takke for den sjældent udsøgte Vin, som Madeleines Mand havde været saa elskværdig at sende hende. Og derpaa spurgte hun hende med en Stemme, som man plejer at anvende i Sygeværrelser og til Begravelser, om hvorledes den kære Konsul havde det.

— Aah som sædvanlig, svarede Konsulinde Reiman, og gjorde derpaa med ligegyldig Mine en Ronde mellem alle disse Slægtninge, som hun nu saa sjælden traf paa.

— Det er dog uhyggeligt, som Rigdom kan forstene Mennesker, sagde Tante Norah. Madeleine er slet ikke den samme, siden hun blev gift med sin Krøsus, og dog er det mig, hun kan takke for det. —

— Naa, ja, det kan jo have sine gode Grunde og gyldige Aarsager, og maaske, naar alt kommer til alt, er der ikke noget at takke for, mente Oberstløjtnant Bergensjöo. Bemeldte Herre følte sig som hint berømte Æsel mellem Høstakkene, d. v. s. mellem den fyrige, mørke Portvin og den kolde, blonde Frænke.

Det led mod Middagstid, og det begyndte at tynde i Rækkerne omkring det af alle Slags Konditorsager før saa bugnende Bord, som nu for Resten var bleven godt lænset for sine søde Sager, da Rutger Ekenberg med sin Hustru og sine to Døtre kom ind.

I Døren mødte de Madeleine Reiman, og da hun fik Øje paa Rutger, smilede hun med et lille, noget skælvende Smil.

Hun havde altid følt, at Fætter Rutger forstod hende, og at han var hendes Ven, og hans Hustru kunde hun ogsaa godt lide.

Inde i Dagligstuen blev der en bevæget Scene, da de to Fødselsdagsbørn, Moder og Søn, mødtes, d. v. s. det var Mamma Norah, som agerede, Rutger nøjedes med at være en ikke altfor kejtet Statist.

Under mange Ceremonier og megen Spøg dukkede derpaa Tvillingbrødrene frem fra Anretterbordet. Som et Par Heroldder stillede de sig op paa hver sin Side af Døren og tog under dybe Buk først imod Thyra Wald — gennemsigtig bleg i en blegblaa Dragt, med Læber saa røde som Blod og de mørke, næsten sorte Øjne, og efter hende den lidt generte Niels Tjærnman. Uden at sige et Ord gik denne lige hen til et mispyrdende Drapperi, der hang foran Døren til det Værelse, Tante Norah lejede ud. Med et pludseligt Ryk trak han det til Side, og der sad Eleonora Ekenberg-Wald til trods for den gyselige Belysning, levende og vaagen.

Til min elskede Dreng, for at han altid kan have mig hos sig, da jeg saa sjældent har Lejlighed til at være paa Ekensnäs, stod der paa en Papirsseddel i det ene Hjørne.

Naa ja, det var maaske ikke netop Lejlighed til at gæste Ekensnäs, det manglede paa — men det lod jo pænt.

Jærnværksejer Rutger blev virkelig betagen af Forbavselse og ikke fuldt ud glad overrasket ved den storartede Gave. Niels Tjærnman havde jo allerede et godt Navn som Kunstner, og slige Signaturer plejede man jo ogsaa at maatte betale med klingende Mont. Hvor havde hans Moder mon nu faaet dem fra?

I det samme faldt hans Blik paa den statelige, unge Mand og den lille, lidt falmede, men dog saa nydelige Thyra Wald. Du gode, var det muligt? Var det paa den Maade, hans Mor honorerede sit Billede.

Et mere unage Par, eller to Mennesker, der passede daarligere sammen, kunde han ikke tænke sig. Det var jo næsten lige saa galt som Madeleines — Abisag, som hun blev kaldt i Familien — Ægteskab med den næsten 40 Aar ældre Mand. —

Nej, dette maatte han hurtigst muligt have Rede paa.

Han lagde Armene om Moderens Skuldre og førte hende

ind i Salen, hvor Agathe med en hidsig Rødme paa sin spidse Næse gik og dækkede Bordet, medens hun brummede saa smaat.

— Hør en Gang, lille Mor, hvad er Meningen med hele denne Komedie? Du mener da vel ikke, at Thyra og — —

Mamma Norah forstod saa udmærket godt Sønnens Følelser, men overensstemmende med sin Øvelse i slige Sager lod hun sig ikke mærke med noget.

— Ja, min kære Dreng, at tænke sig, at denne store Glæde ogsaa skulde indtræffe paa vor Højtidsdag. Og med et Par hastige Ord fortalte hun om, hvorledes de to unge havde truffet hinanden, og hvor fuldstændig tosset forelsket Niels var i lille Thyra, og hvor svært det havde været for ham at faa hende til at overgive sig, den lille Stivnakke.

— Naa, men Billedet, hvorfra har du faaet Penge til det?

— Ak, du kan nok forstaa, at da han kom og tiggede og bad mig om at sidde for sig, han syntes, det vilde være saa umaadelig interessant at faa Lov til at male mig, saa kunde jeg jo ikke sige Nej. Du ved, jeg lever kun for at gøre Mennesker lykkelige og glade.

— Først bagefter, fortsatte hun, kom jeg til at tænke paa, hvilken Glæde det vilde være for dig at faa et saadant Billede af mig paa Ekensnäs, i Stedet for den Sortkridtstegning, som jeg for Resten har lovet Agathe som en Erindring om Dagen. Men den Gang var han jo for Resten allerede væk i lille Thyra. Saa da jeg bare nævnede noget om at faa Lov til at betale det, blev han helt stødt. Men jeg har sagt til ham, at du naturligvis ikke vilde have noget imod, at Billedet blev udstillet baade her og i Gøteborg.

— Desuden har jeg lovet Thyra de gamle Bergensjööske Turkiser i Bryllupsgave, og du kan gerne udbringe deres Skaal ved Middagen.

— Men lille Mor dog — — —

— Lykke kan man da altid ønske — — —

Ja, Lykke kan man vel altid ønske. Men for Rutgers Indre steg det statelige Billede frem af Abisag, og ved Siden af hende den skyggeagtige Thyra med de røde Læber.

Men om disse to og alle de andre skal jeg fortælle en anden Gang. Denne lille Historie var nu bare om, hvorledes Tante Norah honorerede Portrættet.

## Elektromobiler

- ELEKTRISKE Personautomobiler
  - ELEKTRISKE Sygetransportautomobiler
  - ELEKTRISKE Omnibusser
  - ELEKTRISKE Vareautomobiler
  - ELEKTRISKE Lastautomobiler
  - ELEKTRISKE Vandvogne
  - ELEKTRISKE Gadefejmaskiner
- m. m.

### V. LØVENER

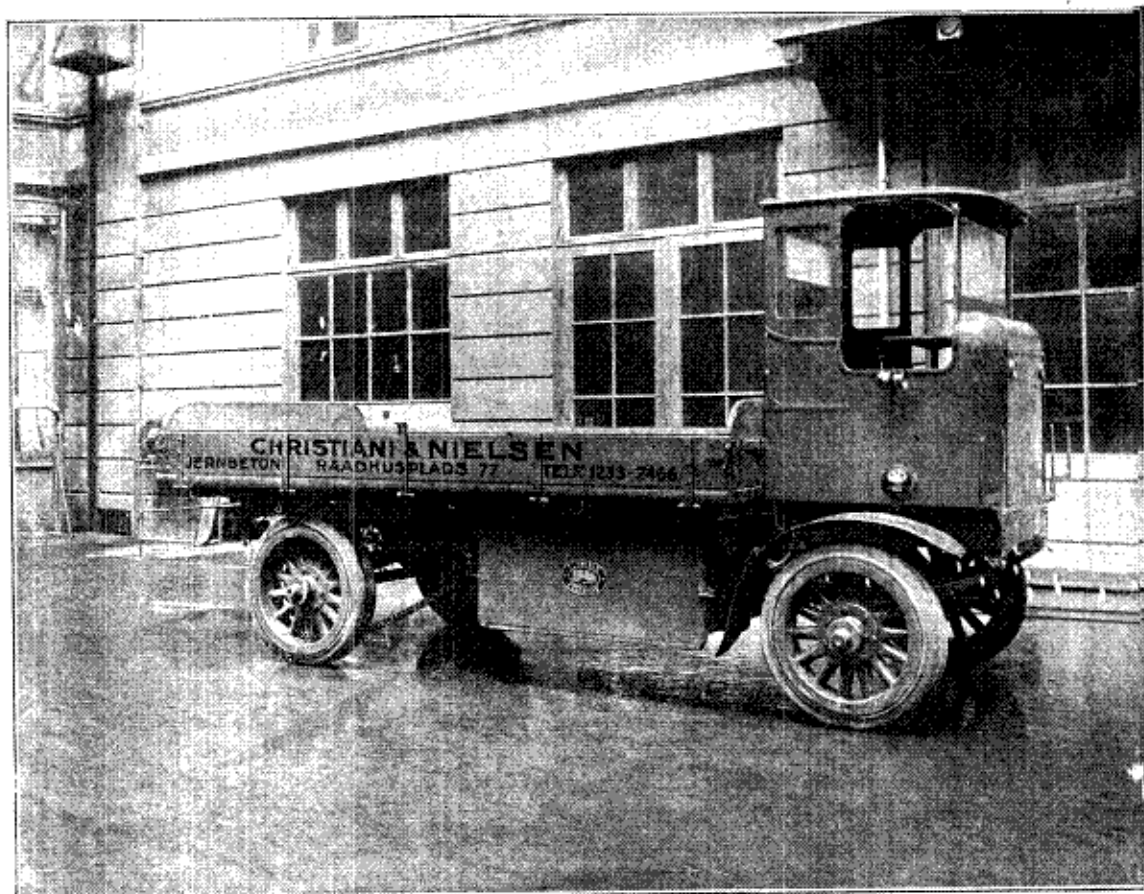
Vesterbrogade 9, B  
København

Christiania

Stockholm

New-York

Moskau



**MAHOGNISENGEN** var endnu kold og de tyrkiske Tøller endnu varme, da han troede at mærke, at noget usædvanligt var i Anmarch.

Kammertjeneren var gaaet for flere Minutter siden; men Majestæten havde alligevel en uhyggelig Følelse af ikke at være alene.

Natlampen gik pludselig ud som af sig selv.

Lette Trin syntes at bevæge sig hen over Gulvet og nærme sig Sengen.

»Kom!« hviskede en myndig Stemme — og straks efter følte Suverænen sig løftet i Vejret og baaret paa usynlige Arme over Byer og Marker, Floder og Skove ud til Havet, ved hvis Kyst et kegleformet gothisk Borgtaarn — med et halvt udvisket Aarstal over Porthvælvingen — knejsede mod Himlen som en Kæmpe, der trodser Stormenes Magt og Bolgernes Vælde.

»Sel!« sagde Stemmen.

## UGENS ANEKDOTE

XXI. KEJSERENS DRØM

Og i det samme sank Taarnet i Grus og smuldrede til intet.

Videre gik Flugten over Bjerg og Dal, indtil Stemmen atter hørtes, denne Gang med en spøtsk og truende Klang:

»Pas paa!«

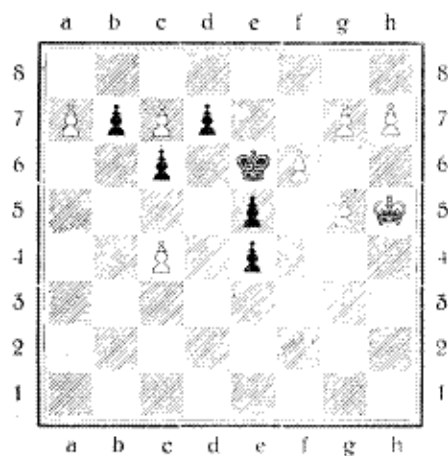
De Arme, der omsluttede Keiseren, løsnedes. Han styrtede ned imod Jorden og tabte Bevidstheden.

Da han kom til sig selv og slog Øjnene op, fandt han sig liggende paa en Sygebaare i en stille Hospitals- eller Klostergaard omgivet af høje, røde Mure, hvis Kobbertag luede i Aftensolen.

Et gennemtrængende Rovfugleskrig skurrede i hans Øren — og en stor Kongeørn med Guldkrone paa Hovedet kom sejlene gennem Luften. Dens venstre Vinge var afhugget, og fra det aabne Saar dryppede Blodet i tunge, røde Draaber ned over den faldne Herskers blege, forpinte Træk... Cyrano.

71. M. Havel.

(Deutsches Wochensach. 1901)



Mat i 5 Træk.

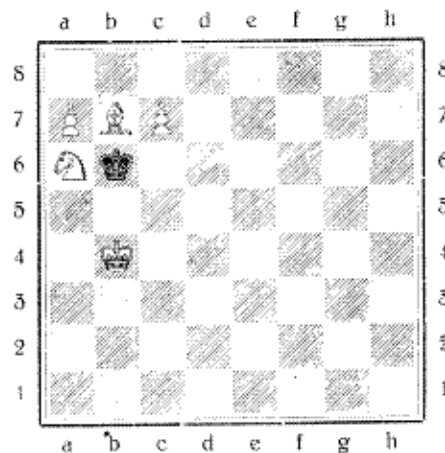
## SKAK

Løsninger Nr. 63 af N. Høeg: 1. e6×d7 truende med 2. Lf6. 1. —, L×f5, 2De6+. 1. —, a×b5, 2De6+. 1. —, K×d7, 2De7+. 1. —, Lb6.c5, 2. Dd3+ 1. —, Ke5, 2. De6+. Dublering af et Matbillede, knyttet sammen med en Del andre Varianter. Nr. 64 af N. Høeg: 1 Df-f6. Løser: Carl O. Schreiber, Kbh. (64), Alfred S., Kbh. (64).

Løsninger (inden 5 Uger), Bemærkninger og Bidrag sendes til N. Høeg, Carolinelundsvej 55, Horsens.

72. E. H. Courtenay.

(Chess Journal, 1870)



Mat i 2 Træk.



Horsens Maltel — Horsens ægte Maltextract — Horsens Nova Maltextract — Faaes overalt.



### HAANDVÆRKERBANKEN

Ved Stranden 6.

Amagerbrogade 122, Nørrebrogade 17, Værnedamsvej 2.

Udfører alle almindelige Bankforretninger.

Afdeling for Assistance ved Anlæg, Forelse, Afslutning og Revision af Bogholderi.

Sparekasse-Renten er 3 1/2, 4 og 4 1/2 pCt.

### PAA FRILAND

bør man nu lægge **Blomsterløg** i rigeligt Antal.

Særlig anbefales:

**Hyacinter**

**Darwin Tulipaner**

**Crocus & Narcisser**

**Eranthis, Scilla, Engelske Iris, Hvide Havelillier, Annemoner etc.**

**L. DÆHNFELDT,**

**Kobmagergade 22. København.**

— Telefoner: 3881 og 3882. —



GRUNDLAAGT 1843



### „EL UNIVERSO“

WINDREGISTRERET

FRA H. NIELSEN'S CIGAR- OG TOBAKSFABRIK

TELEF. 309 ODENSE TELEF. 309

Tandlæge Kiersgaard, Frederiksbjerggade 28. Tlf. Byen 1552. Kons. 9-4 og 6-7. Helligd. 9-12.

Sukkersyge-Patienter. Dr. med. Marius Lauritzens Privatklinik. Kl. 1-2. Sølvtorvet 84, Kbh. C. 3848.

Læge Fru Ida Hartmann, Vesterbrog. 84. Hudsygdomme. Dagl. 1-2 1/2. Mandag, Onsdag, Fredag 7-9 Aften. Helligdage 11-12.

Læge Regine Grønberg Petersen Thorvaldsensvej 4, 1ste Sal. Træffes Hverdage 12-2. Stofskiftesygdomme — Nervøsitet Aandedrætsøvelser, ogsaa i hygiejnisk Hensigt.

Carl With Afdellingslæge ved Finsens Lysinstitut, tidl. Reservelæge ved Rigshospitalet, Frederiksberg. 25. Telefon Byen 7062. Hud- og Kønssygdomme. Cons. 12 1/2-2 samt Mand. og Torsd. 6 1/2-8 1/2 Aft.

### Hudsygdomme.

Frederiksberg. 30. Tlf. Byen 3761. Hverdage 1 1/2-3 og Onsdag 6 1/2-7 1/2. Hjalmar Petersen, tidl. 1. Reservelæge ved Rigshospitalet.

Tandretning og ortodontisk Behandling af uregelmæssige Ansigtstræk baseret paa Tandstillingen, Behandling af anomol Læbe funktion hos Mundandere. Viggo Andersen, fh. Rigshospitalet, Bredgade 21. Tlf. 3317

### Scrum-Behandling

mod løse Tænder og kroniske Rod- og Tandkøds-Betændelser. Hverdage 9-4 Tlf. Byen 4035. Tandlæge O. Drescher, Vester Voldgade 6 (Ny Rosenborg).

**Mod Blodmangel.**  
**Hæmatogen Lolze.**  
**Faaes paa Apothekerne.**

# HANDEL & INDUSTRI

**W. BRÜEL A/S**

Jernstøberi og Maskinfabrik  
HJØRRING

Største Specialfabrik i Jylland for alt Slags Beholderarbejde.  
Autogensvejste Beholdere,  
Varmtvandsbeholdere  
Startebeholdere  
Generators  
Schrubbere  
Alle Slags Tanke  
Specialitet i Landbrugsmaskiner.  
Hakkelsemaskiner  
Hestegange  
Haveredskaber  
Radsaamaskiner  
Radrensere  
Roefrøsaamaskiner  
Bygningsstøbegods af enhver Art.  
Frostfri Pumper samt Maskinpumper.  
Stort moderne Støberi for alt Slags Støbegods i saavel almindelige som Specialblanger end til 5000 kg.  
Specialitet: Motorstøbegods.  
Telegram-Adresse: Brüel.  
Telefoner 11 & 555.

## Haandmalede Bordlamper

med tilsvarende haandmalede  
Silkeskærme i største Udvalg hos



**Lund & Laverentz A/S**  
kgl. Hofleverandør,  
Pilestræde 82.

## Jens Bjerregaard, Esbjerg.

Fabrik for Bore-Patroner og  
Morse-Indsaatspatroner.  
Konkurrencedygtig med Pris og  
Kvalitet. — Førlang Tilbud.



**Dansk Paramenthandel.**  
K. F. U. M. Gøthersgade 115 A, 1.  
Alterbeklædninger, Messe-  
bægere, Kirkeeffekter, Præ-  
stekjoler, Præstekraver, Tius-  
Stager, Grundtvigstager, Alter-  
Særkalke, Lysekroner etc.  
Telefon: Byen 4588.

## J. V. Rasmussens Danseskole.

Studentereforeningen, Aborreparken, De Brock-  
ske Handelsskoler, Toldbodg. 1, Enghavevej  
40, Ny Ravnsborg, V. Fælledvej 82, Dansk Ar-  
bejderloge, Blegdamsvej 26, Mødesalen Læge-  
foreningens Boliger,  
Indg. Ø. Allé. Telf. Vester 3089.

## Aalborg: Afholdshotellet

Tlf. 3113 - 3114.  
(vis à vis Banegaarden.)  
1. Kl. Hotel og Køkken. Fuldt moderne.  
Varmt og koldt Vand paa alle Værelser  
og Telefon. — Ingen Drikkepenge

**HANSON**  
2 NY ØSTERGADE  
STEMPELFABRIK  
MARKEPLADER  
TELF. 354 \* BYEN 324 X \*  
Signeter - Dørplader - Haandtrykkerier  
Brændejern - Numeratører - Perforører.

## ANKER HEEGAARD



TELEFON:  
BYEN 2369 x.

**NY ØSTERGADE 23**



Fortrinligt Middel mod Hoste og Hæshed.

## Pengemarkedet

### KJØBENHAVNS PRIVATE LAANEBANK

STIFTET 1854

Amagertorv Nr. 5. Telefon 854. 10854. 10855.

Udfører alle Bankforretninger.

Indlaans-Renten er for Tiden 4 1/2 pCt.

## Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank.

Aktieselskab. — København

Banken besørger alle almindelige Bankforretninger:  
Modtagelse af Indlaan paa Sparekassevilkår og paa længere Tid.  
Diskontering og Inkassation af Veksler paa Ind- og Ulland.  
Udlaan mod Depot. Indrømmelse af Kassekredit mod Depot eller Kautions  
Udstedelse af Veksler og Akkreditiver paa alle større Pladser i de 5  
Verdensdele  
Modtagelse af Værdipapirer til Opbevaring i uabent Depot eller i Box-  
afdelingen  
Køb og Salg af Aktier og Obligationer. Køb og Salg af fremmed Mønt.  
Indfrielse af Kuponer. Besørgelse af telegrafiske Udbetalinger

PROVINSFILIALER:

Aalborg, Bagsvaerd, Bundholm, Bramminge, Esbjerg, Eskildstrup, Farum,  
Fejs, Fredericia, Grenaa, Helsingør, Holbæk, Hvirup, Kallundborg, Kolding,  
Korsør, Maribo, Nakskov, Nordby, Nykøbing F., Nykøbing S., Nysted,  
Rødby, Sakskøbing, Slangerup, Sønderho, Tølløse, Vejle, Vestervig.



Et Forspand fra Carlsberg,  
hvor Patent-Stavselen "Ideal" er anvendt.

## Benyt PATENT-STAVSELEN „IDEAL“

Resultatet udebliver ikke, Hesten  
forskaanes for unødigt Over-  
anstrengelse, som Følge heraf  
forøges Hestens Arbejdsevne.

A/s Patent-Stavselen Ideal,  
Hillerød.

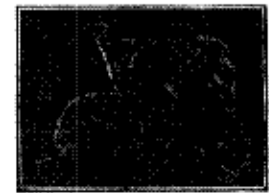
## FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET DANSKE VIKING

Tlgr. Adr.  
Sikrings-  
Viking.



Telefon  
Central  
13446 - 13447

Brokæggerstr. 9, København.  
Se- Transport- og Krigsforsikring  
samt  
Genforsikring.



København  
Hundstatthøi  
Skandinaviske  
største  
Enghavevej 99

## Naar Storken kommer

køb saa Deres  
Barnevogn  
direkte fra

Vesterbros  
Barnevognfabrik

Sønder  
Boulevard 24.  
Telf. V. 5622 y.



Alltid nyeste Modeller.  
Stort Reparationsværksted.



## SPECIALITET: VILLA-OPVARMNING.

K. THOMSEN & CO.  
V. VESTER VOLOCADE 4 N.B.H.